Nr. 358. Łódź, Poniedziałok, 3[illegible] Grudnia 191[illegible] Rok II.

Godzina Polski

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:
Miesięcznie Mk. 3.00. Kwartalnie Mk. 9.00.
Za odnoszenie do domu 40 fen. miesięcznie.
Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 3.40. Kwartalnie 10.20.
Cena numeru pojedyńczego 15 fen.

Redakcja i Administracja w Łodzi, Piotrkowska 86.
Redakcja i Administracja w Warszawie, Warecka 7. Kantor w Warszawie, Kredytowa 18.

OGŁOSZENIA w Królestwie Polskiem:
Zwyczajne: 50 fen. za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt).
Drobne: 7 fen. za wyraz, najmniej 75 fen.
Nadesłane (po tekście): Mk. 1.25 za wiersz petitowy (str. 4 szp.).
Nekrologi: 1 Mk. za wiersz petitowy (str. 4 szp.).
W dziale handlowym: Mk. 1.25 za wiersz petit. (str. 4 szp.).

FILJE. Częstochowa: ul. Panny Marji 26; **Tomaszów:** F. Gomuliński; **Płock:** Admin. „Kurjera Płock."; **Pabjanice:** ul. Zamkowa 11; oraz w **Sosnowcu, Kaliszu, Łowiczu, Łomży i Będzinie. KANTORY: w Kielcach, w Koluszkach, w Mławie, w Małkini, w Pułtusku, w Siedlcach, w Sieradzu i t. d.**

Państwa narodowe na gruzach caratu.

Jeżeli zasada samokreślenia się narodów, ogłoszona przez rewolucję rosyjską, przeprowadzona zostanie w całej pełni, wówczas mapa niedawnego imperjum Mikołaja II-go zmieni się do niepoznania. Na gruzach Rosji carskiej powstałoby państwo narodu rosyjskiego w jego mniej lub więcej przyrodzonych granicach, oraz szereg mniejszych państw innoplemiennych, związanych z niem w związek federacyjny, albo całkowicie wyodrębnionych.

Całe państwo rosyjskie przed wojną obejmowało olbrzymi obszar 22.556.520 kilometrów kw. i liczyło niemniej ogromną liczbę 171.000.000 mieszkańców. Był to produkt wielowiekowej polityki podbojów i rozbojów, który teraz rewolucja ma rozsadzić. Odpadły już lub też odpadają od byłego caratu znaczne obszary obcoplemienne, mające utworzyć na przyszłość mniej lub więcej samodzielne organizmy polityczne. „Głos Narodu" przeprowadza następujące obliczenie tych obszarów:

1. **Królestwo Polskie**, z obszarem 127.320 klm. kw. i 12.770.000 mieszkańców. Na niepodległy byt jego zgodziły się obie strony wojujące.

2. **Finlandja**, zajmująca obszar 373.320 klm. kw. z przeszło 3 miljonami mieszkańców, zamieniona została z „wielkiego księstwa", złączonego z Rosją, w samodzielną republikę.

3. **Litwa** w granicach etnograficznych, mieszcząca się w gubernji kowieńskiej, oraz w skrawkach gub. wileńskiej i grodzieńskiej, a pozostająca dziś w całości pod wojenną okupacją niemiecką, z półtrzecia miljonem mieszkańców, zostanie najprawdopodobniej usamodzielniona w związku z którymś z możniejszych sąsiadów.

4. **Łotwa**, licząca około półtora miljona ludności (łotyszów) w Kurlandji, która znajduje się pod okupacją niemiecką i w Inflantach, które przeważnie pozostały przy Rosji, objawiła również silną tendencję do samodzielności. Zgodnie z rosyjskiem hasłem samookreślenia mogłaby utworzyć odrębne państewko, prawdopodobnie także oparte o któreś z większych państw sąsiednich.

5. **Białoruś**, czyli gubernje: wileńska i grodzieńska, przesycone bardzo silnie elementem polskim — obie w tej chwili pod okupacją niemiecką, oraz mińska, mohylowska i witebska, pozostałe przy Rosji. Łączna ludność około 9 miljonów. Przyszła forma polityczna tego kraju nie da się przewidzieć. Trudności wiążą się ze słabem poczuciem odrębności białorusinów i rozłamem ich na katolików i prawosławnych. Zachodnia, katolicka Białoruś grawituje uczuciowo i kulturalnie ku Polsce. Prawosławni przywódcy białorusinów po tamtej stronie frontu wywiesili hasło samodzielności politycznej.

6. **Estonja** — blizko miljon ludności — ogłosiła swą samodzielność, korzystając z zasady rewolucyjnej samookreślenia.

7. **Republika ukraińska**, federacyjnie związana z Rosją, obejmuje w tej chwili 9 gubernij (kijowską, podolską, wołyńską, czernichowską, połtawską, charkowską, ekaterynosławską, chersońską i taurydzką) o powierzchni 519.789 klm. kw. i około 30 miljonów mieszkańców.

8. **Besarabja**, licząca 45.632 klm. kw. obszaru i dwa i pół miljona ludności, jest etnograficznie i historycznie krajem rumuńskim i ciąży ku Rumunji.

9. **Kaukaz**, o obszarze 469.220 klm. kw. i z przeszło 12 miljonami ludności, prowizorycznie ogłoszony już samodzielną republiką, posiada na północnem zboczu pasma górskiego ludność rosyjską, oraz w okręgu kubańskim ukraińską, na południowem zboczu: 2 miljony gruzinów (gub. kutaiska i tyfliska), miljon ormian (gub. erywańska, elizawetpolska i obwód Karsu), około miljona tak zw. tatarów kaukaskich (gub. bakińska, częściowo [illegible] elizawetpolska, erywańska i inne), wreszcie przeszło miljon rozpadający się na różne pomniejsze plemiona górali kaukaskich. Żywioł politycznie najbardziej wyrobiony reprezentują na Kaukazie ormianie i gruzini. Ci ostatni tworzyli aż do końca XVIII w. własne państwo, zabrane przez Pawła I-go.

10. **Turkiestan**, podbity przez Rosję dopiero przed 40 laty, liczący 3.488.530 klm. kw. obszaru i blisko 11 miljonów ludności, jest krajem turko-tatarskim i dotąd istnieją w jego granicach dwa nawpół niepodległe państwa: Buchara (203.000 klm. kw. półtora mil. mieszkańców) i Chiwa (67.000 klm. kw., miljon mieszkańców). Obecnie Turkiestan ogłosił całkowitą swą niezależność.

Gdyby odrębność polityczna wszystkich wymienionych wyżej krajów utrwaliła się, w takim razie odpadłoby z bezpośredniego związku państwowego rosyjskiego około 78 miljonów ludności, pozostałoby zaś przy Rosji około 93 miljony. I w tem byłoby jeszcze niemało żywiołów nierosyjskich, jak np. ludności tatarskiej, która w liczbie 7 miljonów zamieszkuje gubernje nadwołżańskie. Są to dawne chanaty, podbite niegdyś przez carów moskiewskich. Tu jednak zarówno słabo przejawiająca się dążność do samodzielności tych ludów, jak pomięszanie ich z ludnością rosyjską, nie sprzyja krystalizacji państwowej. Ponieważ jednak liczba rosjan wynosi około 80 miljonów, przeto w każdym razie nowa Rosja, po odłączeniu się od niej ujarzmionych ludów obcych, zbliżyłaby się znacznie do typu państwa narodowego. Obszar zaś i liczba zaludnienia pozwoliłaby jej i tak pozostać jeszcze państwem potężnem o olbrzymich perspektywach rozwoju.

Zjednoczenie czeskie.

Pisma czeskie, wychodzące w Pradze, przyniosły w swych wydaniach świątecznych trzy odezwy, skierowane do narodu czeskiego, a wzywające go do najściślejszego zjednoczenia na wszystkich polach życia narodowego.

Pierwsza z tych odezw ogłasza postulat jedności politycznej i pochodzi od „Rady czeskich publicystów i artystów". Odezwa przedstawia konieczność ustalenia jednolitej organizacji politycznej w krajach korony św. Wacława.

Profesorowie uniwersytetu i technik w Pradze i Bernie morawskiem sformułowali w drugiej odezwie postulaty zjednoczenia na polu kulturalnem, przez stworzenie wspólnego naczelnego związku dla wszystkich czeskich związków i instytucyj kulturalnych.

Trzecia odezwa stawia program ujednostajnienia dążeń czeskich na polu przemysłu, rzemiosła i handlu, domaga się podniesienia samodzielnej wytwórczości czeskiej; nosi ona podpisy przedstawicieli najznaczniejszych korporacyj przemysłowych i handlowych w Czechach i na Morawach.

W związku z temi odezwami ogłasza dr. Kramarz w naczelnym artykule „Narodnich Listów" program ogólny, który zgodnie z deklaracją prawno-państwową z d. 30 maja b. r. zawiera następujące kardynalne hasło: „Obecna wojna obaliła wszelkie założenia ustępstw, do jakich byliśmy gotowi. Dumnie powiewającego sztandaru narodowego nie możemy już zwinąć. Wielka idea sprawiedliwości wobec wszystkich narodów jest zbył silną, aby mogła uledz przemocy. Musimy być na wszystko przygotowani, zarówno na zwycięstwo tej wielkiej myśli, że naród nasz uzyska wolność życia, jak i na walkę, a walkę cięższą, niż kiedykolwiek przedtem. Jedno i drugie wymaga przedewszystkiem zdrowej organizacji naszych sił".

Artykuł kończy się wezwaniem, aby wszyscy czesi w Czechach, Morawach i na Śląsku poczuwający się do jedności narod[illegible] kulturalnej i gospodarczej pr[illegible] rzenia jednego jedynego stron[illegible] ko ogólno - czeskie pb[illegible] owiąłby [illegible] d.

Z pobytu hr. Rostworowskiego w Berlinie.

Szef depart. polit. Wojciech hr. Rostworowski, który bawił świeżo w Berlinie, miał rozmowę z redaktorem „Berliner Tageblattu" wobec którego rozwinął program polityczny rządu polskiego. Spodziewa się on przedewszystkiem dopuszczenia Polski do układów pokojowych z Rosją.

Wschodnie granice państwa polskiego wyznacza na linji obecnych rowów strzeleckich także, co do liczby spodziewa się gruntownych narad między Polską a państwami centralnemi. Sprawa króla — wedle tego wywiadu — nie jest narazie aktualna, nie należy przypuszczać, iż zostanie nim ktoś z magnatów polskich. Za najbliższe zadanie rządu polskiego uważa utworzenie Rady Stanu, co już jest przygotowane tak, że będzie się mogła zebrać w styczniu przyszłego roku. Rada [illegible] przedstawicieli organizacyj powiatowych i osoby mianowane.

Hr. Rostworowski przyjął w Berlinie także członka redakcji „Dziennika Berlińskiego" p. Feliksa Kasprzaka, który zapewnił hr. Rostworowskiego o uczuciach, jakie polacy w Niemczech żywią wobec rządu polskiego. Hr. Rostworowski wyraził natomiast nadzieję, „że prawdopodobnie już w niedługim czasie powstanie w Berlinie urzędowa reprezentacja rządu polskiego".

Szef polit. dep. hr. Rostworowski przyjął nadto wreszcie przedstawiciela wiedeńskiej „Neue Fr. Presse" i wobec niego oświadczył między innemi, że południowa granica przyszłej Polski będzie identyczną z granicą państwową Austro - Węgier.

W sprawie Palestyny.

Z Hagi donoszą, że w związku z oświadczeniem rządu angielskiego w sprawie państwa żydowskiego w Palestynie, a następnie w uwzględnieniu wydarzeń na froncie palestyńskim, gdzie ostatecznie dokonano zajęcia Jerozolimy, odbyło się w Londynie wielkie zgromadzenie przedstawicieli żydów i rządu angielskiego, zwołane przez lorda Rotszylda w Opera House na Kingsway.

Zebranie to, imponujące liczbą uczestników, wśród których znaleźli się przedstawiciele żydów ze wszystkich stron świata, zagaił Rotszyld przemową, w której zgłosił przedewszystkiem rezolucje wyrażającą wieczystą wdzięczność żydów za wielkoduszne postanowienie obecnego gabinetu angielskiego, który zamierzył powołać na nowo do życia niezależne państwo żydowskie.

Z kolei przeszedł mówca do oświetlenia kwestji żydowskiej i stwierdził istnienie dwu zasadniczych kierunków: sjonizmu, jako ruchu narodowego i asymilacji, uznającej tylko względy religijne. Mówca oświadczył, że obecnie musi ustać walka między tymi dwoma obozami, w szczególności zaś winni są sjoniści zaprzestać atakowania asymilatorów, którzy uważają, że wprawdzie istniało odrębne państwo żydowskie, a więc odrębny naród żydowski, obecnie jednak nie należy wywierać przymusu na tych żydów, którzy czują się anglikami, francuzami, hiszpanami i t. d. mojżeszowego wyznania. Wyjątek stanowić mogą tylko „żydzi wschodni", którzy nie okazali żadnej skłonności asymilacyjnej i tylko tych można zmusić do przesiedlenia się do Palestyny.

Zasadniczo stwierdził jednak lord Rodszyld z naciskiem, że nie może być mowy o przymusie wychodźtwa żydowskiego do Palestyny. [illegible] przyjęło to oświadczenie [illegible] uważało bowiem, że lord [illegible] dowskiego wyparł się żydowstwa, wyrzekł się bowiem sjonizmu.

Drugim mówcą był przedstawiciel rządu angielskiego, lord Robert Cecil, który ujął kwestję zgoła odmiennie i to właśnie stanowi wypadek dnia. Oświadczył on mianowicie, iż rząd angielski zmierza celowo do spełnienia programu sjonistycznego, a przez stworzenie państwa żydowskiego chce położyć podwaliny odrodzenia żydów w myśl zasady o prawie narodów postanawiania o sobie. Państwo żydowskie będzie wolnem i samodz[illegible], a jego stosunek do Anglji uregulowany [illegible] na podstawie dobrowolnej umowy, [illegible] od tej, jakie państwo to zechce uczynić [illegible] mi państwami. Anglja domagać się bę[illegible] dynie gwarancji 1) co do losu ludno[illegible] skiego pochodzenia w Palestynie i 2) [illegible] pieki nad chrześcijańskiemi i muz[illegible] świętościami.

W sprawie wychodź[illegible] żyd[illegible] stwa żydowskiego oświadczył lord Ce[illegible] Anglja uwolni tylko tym żydom, [illegible] wiążą się trwale osiąść w Palest[illegible], którzy pozostaną na obszarze państwa [illegible] skiego, nie będą mogli mieć innej przy[illegible] ności państwowej, jak angielska. [illegible] przynależności pozostawioną będzie [illegible] swobodnego rozstrzygnięcia każdemu [illegible] gólnemu żydowi.

Cudzoziemcy a wojsko amer[illegible].

„Wiadomości Codzienne" wychodzące w Cleveland w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej ogłaszają pod datą 12-go października co następuje:

„Projekt Chamberlaina, żądający, aby cudzoziemcy podlegali poborowi do wojska w Stanach Zjednoczonych nie został uchwalony na ostatniej sesji Kongresu. W projekcie było zastrzeżenie, iż każdy cudzoziemiec, który będzie żądał wyłączenia od wojskowości może być przez tutejsze władze deportowany. Być może, iż na przyszłej sesji kongresowej znów ten projekt zostanie podniesiony. Tymczasem jednakże cudzoziemcy, którzy nie chcą służyć w armji amerykańskiej nie będą przymuszani do służby.

Ostatnio wydane w Waszyngtonie polecenie, aby cudzoziemcy, którzy nie żądają wyłączenia od wojskowości na zasadzie, że są poddanymi państw europejskich, brano do służby i wysyłano do obozów ćwiczeń. Projekt Chamberlaina miał dużo zwolenników. Ci ostatni twierdzili, że niesprawiedliwością jest, aby cudzoziemcy w Ameryce znajdujący się w wieku poborowym, pozostawali spokojnie w domu przy zwykłych zajęciach, a młodzież amerykańska musiała zaciągać się w szeregi i ponosić straty wojenne. Jednakże przyczyny natury dyplomatycznej przeszkodziły uchwaleniu wniosku.

Istnieje szereg traktatów, które nie pozwalają na rozporządzenie losem obcych poddanych. Gdyby Stany Zjednoczone przymusowo pociągać zaczęły obcych poddanych do wojska, to inne państwa mogłyby zmuszać amerykańskich obywateli do służby wojskowej u siebie. Mnóstwo amerykanów przebywa w obcych krajach, nieporzucając swej przynależności do Stanów Zjednoczonych. Jeśliby Stany Zjednoczone trzymały się systemu przymusowego poboru cudzoziemców do swej armji to ten sam los mógłby spotkać amerykanów w Meksyku, Turcji, Chinach i t. p.

Zanim Stany Zjednoczone będą w prawie pociągać niechętnych służbie wojskowej cudzoziemców do armji, będą wpierw musiały z odnośnemi państwami pozawierać specjalne umowy, na co potrzeba dużo czasu.

Z powodu odrzucenia wniosku powyższego, agitatorzy za utworzeniem „armji" polskiej we Francji podnieśli głowy. Namawiają oni młodych polaków, nie mających obywatelstwa amerykańskiego, aby się zapisywali do „legjonu polskiego" we Francji.

Z życia politycznego.

W piątek wieczorem w sali hotelu Angielskiego współpracownicy biura prasowego Departamentu spraw politycznych gościli przedstawicieli prasy niemieckiej, przebywających stale w Warszawie.

Protest ks. Biskupa Dubowskiego.

Sztokholm, 30 grudnia.
(Telegram W. A. T.).

Dziennik miński ogłasza **protest biskupa łucko-żytomierskiego, ks. Ignacego Dubowskiego, przeciwko przymusowemu wywłaszczeniu wielkiej własności ziemskiej na Ukrainie.** Biskup, jako pasterz duchowny, występuje **przeciwko bezprzykładnemu i niesłyszanemu w dziejach narodów unieważnieniu prawa własności w podległych mu diecezjach:** łuckiej, żytomierskiej i kamienieckiej, przez co ucierpią dotkliwie katolicy tych diecezyj.

Rosja a narody obce.

Sztokholm, 30 grudnia.

Z Petersburga donoszą:

Rząd bolszewików zaprosił przywódców narodów, zamieszkujących Rosję, aby przybyli do Petersburga, gdzie ma się odbyć konferencja **celem ustalenia stanowiska, jakie zajmują inne narody w sprawie rokowań pokojowych.**

Przywódcy łotyszów, litwinów, estonów i polaków, jakoteż przedstawiciele Bessarabji przyrzekli już współudział.

Prawdopodobnie także Ukraina będzie miała na konferencji swego przedstawiciela.

Nowa republika rosyjska.

Amsterdam, 30 grudnia.

Z Petersburga donoszą do „Times'a":

Nadeszła tu wiadomość o proklamowaniu ...ej **rzeczypospolitej.**

...edług telegramów z Mińska zorganizo...ię tam **Rada centralna niepodległej re... Białoruskiej.**

Szwed o Rosji.

Kopenhaga, 30 grudnia.

...cialdemokraten" podaje rozmowę z ...kim socjalno-demokratycznym posłem ...y państwa, Hoelgundem, który powrócił ...sburga.

...elgund powiedział, że wiadomości, roz...ne przez koalicję o niepokojach w Pe...rgu, są czczym wymysłem, podobnie jak ...enie, że członkowie rządu występują ...k gdyby byli wyposażeni w władze dy...orską.

Komisarze ludowi są odpowiedzialni wo...c komitetu wykonawczego. Każdy minister ma przydane sobie kolegjum, które wspólnie z nim rozstrzyga. **Podstawą potęgi bolszewików są dwa miljony żołnierzy, jakoteż prawie cała zorganizowana klasa robotnicza.**

Zaopatrzenie w środki żywności znacznie się polepszyło.

Hoelgund rozmawiał z Leninem o widokach pokoju. **Lenin powiedział, że sądzi, iż powszechny pokój wkrótce nastąpi.**

Narody są znużone wojną. Jest naiwnością wierzyć w zwycięstwo ententy, nawet gdyby wojna rok trwać miała. **Teraz nadszedł moment psychologiczny do zawarcia ogólnego pokoju.**

Jeżeli pokój nie będzie teraz zawarty, to **będzie to miało jeszcze gorsze skutki dla rządów.**

Niepodległa Finlandja.

Sztokholm, 30 grudnia.
(Telegram W. A. T.).

„Svenska Telegram Byran" donosi:

Urzędowa delegacja finlandzka wyjechała ze Sztokholmu z tą samą misją do Kopenhagi i Chrystjanji.

Inna delegacja bawi obecnie w Berlinie, jeszcze inna znajduje się w drodze do Londynu, Hawru i Paryża; również udaje się delegacja do Waszyngtonu.

Oficerowie—szeregowcami.

Sztokholm, 30 grudnia.

Centralna Rada rosyjskiej floty bałtyckiej donosi urzędowo, **że objęła naczelne dowództwo nad wszystkiemi siłami bojowemi morza Bałtyckiego.**

300-u oficerów marynarki powzięło na zgromadzeniu w Helsingforsie uchwałę, ażeby ze względu na zupełną dezorganizację floty, **objąć tam służbę w charakterze zwyczajnych majtków.**

Wojowniczy Kerenski

Petersburg, 30 grudnia.
(Telegram W. A. T.).

Biuro Reutera donosi: W rozkazie dziennym do armji Krylenko oświadcza, **że z dokumentów o zbrojeniach artyleryjskich wynika, iż rząd Kerenskiego przygotowywał kampanję wojenną na rok 1918 i o zawarciu pokoju przed 1918 rokiem nie myślał.**

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 30 grudnia:

Zachodni teren walk.

W łuku Ypres na południe Scarpy, oraz na wschodnim brzegu Mozy działalność artyleryjska chwilowo stawała się bardziej ożywioną. Drobne potyczki wywiadowcze na froncie angielskim i w Argonach.

Front macedoński.

Na południowym zachodzie od Monastyru i nad jeziorem Dojran ogień chwilowo wzmagał się.

Włoski teren walk.

Przy Monte-Tomba i w odcinku Piave po obu stronach Paderobby po południu rozwinęły się gwałtowne walki artyleryjskie, oraz miotaczy min.

Pierwszy Generał-Kwatermistrz.

Ludendorff.

Przejęta depesza francuska.

Petersburg, 30 grudnia.
(Telegram W. A. T.).

Przejęta w dniu 11 grudnia **depesza cyfrowana do francuskiej misji wojskowej na froncie rumuńskim** zawiera wskazówki rządu francuskiego w sprawie nawiązania ścisłych stosunków z Radą ukraińską i popierania jej wszelkimi rozporządzalnymi środkami, wobec tego, **żełada ukraińska wypowiedziała się za utrzymaniem porządku i zawarciem pokoju z zezwolenia koalicji.**

Francuzi otrzymali wskazówkę, aby wszelkimi środkami **pomagać miejscowym organizacjom politycznym,** które usiłują utrzymać zdolność bojową armji na froncie rumuńskim.

Współdziałając z niedawno utworzonymi rządami miejscowymi, francuzi chcą **zachować na froncie rosyjskim pozory aż do lutego lub marca i przeszkodzić ostatecznemu zawarciu zawieszenia broni, aby uprzedzić niemieckie przygotowania do ofensywy wiosennej na froncie zachodnim.**

Telegram ten dowodzi, że koalicja nie tylko **wyraźnie wspiera wszystkie usiłowania, skierowane przeciwko pokojowi i rządowi robotników,** lecz wykazuje również, **że Rada ukraińska pod pozorem obrony wolności narodowej, której nigdy nikt nie zagrażał, działa ręka w rękę z anglikami i francuzami,** aby bronić interesów bogatych włościan i inteligencji burżuazyjnej przed włościanami i robotnikami.

Telegram ten przyczynia się do zdemaskowania przed ukraińskimi żołnierzami **intryg przeciwpokojowych Rady ukraińskiej.**

Przeciwko bezwstydnemu wtrącaniu się generałów francuskich przedsięwzięte będą jaknajostrzejsze środki.

Misja francuska dowie się, **że Rosja nie jest Afryką.**

Ukraińcy a rokowania pokojowe.

Haga, 30 grudnia.

„Daily Mail" donosi z Petersburga:

Rokowania rządu rosyjskiego z Ukrainą w sprawie **wzięcia udziału w rokowaniach pokojowych są już na ukończeniu.**

Rząd petersburski oświadczył, że w sprawie zawieszenia broni i w sprawie pokoju niema już żadnych różnic w zapatrywaniu obu rządów.

Uchwała załogi petersburskiej.

Sztokholm, 30 grudnia.

Walne zgromadzenie załogi petersburskiej zajmowało się **położeniem międzynarodowem.**

Trocki oświadczył, że dopóki pokój nie jest zawarty, front musi pozostać nienaruszony, oraz że będzie obowiązkiem załogi petersburskiej brać udział w obronie frontu rosyjskiego i rewolucji robotniczo-żołnierskiej.

Zgromadzenie uchwaliło jednogłośnie wysłać **natychmiast części załogi petersburskiej na te miejsca, gdzie tego zachodzi potrzeba.**

Armja za bolszewikami.

Sztokholm, 30 grudnia.

Doniesienie Petrsburskiej Agencji Telegraficznej:

W nocy z 23 na 24 grudnia, po wystrzeleniu dwu pocisków armatnich, zdobyliśmy w Charkowie wszystkie samochody opancerzone.

Pułki czehryński i białoruski stanęły po stronie Rady robotników i żołnierzy.

Kadeci godzą się na rokowania.

Genewa, 30 grudnia.

Według wiadomości, pochodzących z rosyjskich i francuskich źródeł zachodnie mocarstwa koalicji i Ameryka naradzają się nad dotychczasowymi wynikami rokowań w Brześcin Litewskim.

Zaznaczają się dwa prądy, pierwszy życzy sobie, aby na wezwanie rządu rosyjskiego już teraz udzielić odpowiedzi, drugi oświadcza się za przewleczeniem sprawy.

Znamienną jest rzeczą, **że w myśl oświadczenia przywódców październikowców i kadetów, stronnictwa te już godzą się na prowadzenie rokowań z mocarstwami centralnemi.**

Sądzą, że zmiana ich stanowiska nastąpiła pod wpływem oświadczenia hr. Czernina o celach wojennych mocarstw centralnych.

Powrót delegatów.

Sztokholm, 30 grudnia.

Z Petersburga donoszą, **że przybyli tam delegaci rosyjscy na konferencję pokojową, wobec uchwalonej przerwy w obradach.**

Rada komisarzy ludowych odbyła z delegatami dłuższą naradę.

Spisek kadecki.

Kopenhaga, 30 grudnia.

„Socialdemokraten" donosi z Petersburga: Komisarz dla spraw wojskowych ogłasza o wykryciu nowego spisku kadetów.

Stwierdzono, **że wybitni kadeci, łącznie z „prawdziwie" rosyjskimi ludźmi utworzyli organizację, której celem było wywoływanie rozruchów i rozbojów.**

Wiadomo, którzy kadeci opłacali tych, co rozrzucali proklamacje.

W dniach najbliższych ogłoszony będzie materjał obciążający.

Lenin a kolejarze.

Sztokholm, 30 grudnia.

Jak donosi Petersburska Agencja Telegraficzna, Zjazd pracowników kolejowych, zwołany celem uregulowania wszystkich spraw, dotyczących komunikacji kolejowej w Rosji, **wybrał członka Rady komisarzy ludowych, Lenina, na swego członka honorowego.**

Komunikat turecki.

Konstantynopol, 30 grudnia.
(Telegram W. A. T.).

Donoszą urzędowo.

Front palestyński.

Obustronne ataki wywołały w dniu 27-ym grudnia gwałtowną walkę na szerokim froncie na północ i wschód od Jerozolimy; **w walkach tych osiągnęliśmy cały szereg sukcesów miejscowych.** Na naszym lewem skrzydle **posunęliśmy się naprzód aż do Eir Dosi.**

Dalej na północy **odparliśmy atak angielskiej dywizji z ciężkiemi stratami dla nieprzyjaciela, przyczem zdobyto 2 karabiny maszynowe i wzięto do niewoli jeńców. Na północy od Fel et Ful zdobyliśmy wyżynę 814 i utrzymaliśmy ją pomimo kontrataków.**

Na wschód od Bir Nebala utrzymaliśmy nasze stanowiska, pomimo kilkakrotnych silnych ataków nieprzyjacielskich; wzięliśmy tu jeńców i rozstrzelaliśmy kilka samochodów opancerzonych, które nadeszły od Jerozolimy.

Również odparto wroga na północ od El Kubebe. Na innych frontach — żadnych wydarzeń.

Komunikat włoski.

Lugano, 30 grudnia.

Sztab generalny włoski donosi 28 grudnia:

Na płaskowzgórzu Asiago, na zachodzie od Canove di Sotte, jedna z naszych kompanij, dzięki pomyślnej utarczce ręcznej, ujęła załogę wysuniętego posterunku nieprzyjacielskiego, złożoną z 26 osób i zdobyła materjał wojenny. Pomiędzy Cesuno a Canove nasze dzielne patrole wdarły się do linij nieprzyjacielskich i przyprowadziły stamtąd jeńców. Z frontu od Brenty aż do wybrzeża doniesiono tylko o działalności artylerji. Skuteczny ogień naszych wyrzutni bomb kierowaliśmy na łuk, jaki zatacza rzeka Zenson, burząc w ten sposób cztery mosty łyżwowe, przerzucone przez ten łuk przez nieprzyjaciela.

Warszawa.

Kalendarzyk.

Imieniny. Dziś Sylwestra.
Jutro Nowy Rok.

Narada polityczna.

Wczorajsze gazety żydowskie zamieściły obszerny opis „narady politycznej" w sprawie żydowskiej. Narada odbyła się w lokalu p. B. Eigera z udziałem ministrów: Bukowieckiego, Staniszewskiego i Ponikowskiego, działaczów politycznych, radnych, oraz działaczów żydowskich.

Na zebraniu tem żydzi — jak czytamy — oświadczyli m. inemi:

„Jeżeli państwo polskie zamierza przekonać ludność żydowską, jak również wszechświatową opinję publiczną, o swem dążeniu do wolności i sprawiedliwości, to kierownicy państwa powinni odrazu dać wyraźne dowody tego. Przemówienie prezesa ministrów do dziennikarzy żydowskich jest wprawdzie bardzo pocieszające, lecz dla wywarcia wpływu należytego teraz nie czas na zajmowanie się pracą ustawodawczą, jednakże trzeba przynajmniej natychmiast znieść ograniczenie pozostałe po dawnych, ciemnych czasach. Trzeba np. wstrzymać wysyłanie żydów ze wsi, znieść „ghetto" w „Gościnnym Dworze"„ unieważnić zabronienie chałaciarzom wejścia do parku Łazienkowskiego i żądanie od żydów podwójnej opłaty szpitalnej i t. p. ograniczenia".

Na zapytanie polaków, czy asymilatorzy zechcą współdziałać w ułatwieniu żydom emigrowania z Polski, ci wskazali na trudności napotykane w tym kierunku i rzekli:

„Emigrować mogłyby tylko żywioły produkcyjne, które są bardzo potrzebne w samym kraju; powiększenie emigracji żydowskiej osiągnąć można jedynie przez rozwijanie wśród ludności żydowskiej, na koszt państwa, pracy produkcyjnej; należy jednak przytem pamiętać, że przez to, państwo poroniłoby duże wydatki, aby wypchnąć z kraju element pożyteczny".

Z innych odezwań się żydów przytaczamy:

„Jeżeli nawet inne objawy antysemickie uważać można za wydarzenia przypadkowe, za które całe społeczeństwo polskie nie może być odpowiedzialne, to jednak bojkot był już objawem powszechnym".

Z pustemi rękami.

„J. Wort" donosi: „W piątek powrócił z podróży do krajów neutralnych radny H. Farbstein. Z produktów, które miał zakupić w Danji dla Warszawy; z 3 wagonów mięsa (wołowiny i wieprzowiny) i 5000 wołów, o których prof. Warburg (przywódca sjonistów) depeszował przed paru miesiącami, że p. Farbsteinowi udało się uzyskać pozwolenie na wysłanie ich do Polski — nic się nie stało i p. Farbstein powrócił z pustemi rękami.".

Spóźnione rozporządzenie.

Z powodu rozporządzenia prokuratury polskiej, żeby milicja spisywała protokuły za żądanie wyg...rowanej ceny za papierosy, prasa żydowska zwraca uwagę:

„Rozporządzenie to jest już grubo spóźnione. Od 10 dni ceny znacznie spadły, a sprzedawcy poprostu błagają, żeby nabywano u nich papierosy po nominalnej cenie".

Opłatki z Królestwa dla Krakowa.

W pismach krakowskich czytamy:

Z powodu podniesionych w pismach zażaleń, że namiestnictwo nie przydzieliło dla naszego miasta mąki pszennej na opłatki, wielu ks. proboszczów i obywateli z Królestwa pośpieszyło z przesyłką opłatków dla katolickiej ludności Krakowa. Opłatki te otrzymał Książęco-biskupi Konsystorz, który je rozdzielił między poszczególne parafje. W ten sposób dzięki bratniej ofiarności rodaków z Królestwa, uratowana została dla wielu tysięcy katolickich rodzin w Krakowie tradycja, która tak głęboko, przechodząc z pokolenia w pokolenie, zakorzeniona jest w sercach naszego narodu.

Ze spraw „magistrackich".

W domu Wolfa Welta przy ul. Targowej na Pradze, magistrat zajmował 2 lokale dla władz okupacyjnych, po 2 pokoje z kuchnią. Nie otrzymawszy komornego, Welt wystąpił z powództwem o 956 marek.

Magistrat bronił się tem, że nie zajmował lokali „od siebie". Władze okupacyjne, lub ich funkcjonarjusze same zajęły mieszkania bez porozumienia się z magistratem. Nakaz władz tych był skierowany wprost do właściciela domu. Welt nie zawiadomił magistratu i dopiero po upływie roku złożył magistratowi słony rachunek na podstawie cen hotelowych za mieszkania na Pradze, mające małą wartość nawet w czasach normalnych; w ten sposób Welt pozbawił możności przeniesienia tych funkcjonarjuszów do lokali bezpłatnych, lub tańszych.

Zasadniczo płacenie za lokale rekwirowane w domach prywatnych dla osób wojskowych można uważać tylko za moralny obowiązek magistratu, a zmuszać do wykonywania go niema żadnej podstawy prawnej.

Rozporządzenie władz okupacyjnych z d. ... listopada 1915 r. dotyczy pomieszczeń dla urzędników cywilnych, tymczasem w domu Welta zajęli mieszkania urzędnicy wojskowi.

Sąd pokoju XII okręgu, pod przew. sędziego Łabęckiego, nie uwzględnił tłumaczenia się magistratu i zasądził odeń na rzecz właściciela domu całkowite powództwo wraz z kosztami.

Magistrat odwołuje się z apelacją do 2-giej instancji.

ŁÓDŹ.

Kronika łódzka.

Nabożeństwa.

We wszystkich świątyniach katolickich odbędą się dzisiaj, w godzinach wieczornych, uroczyste nabożeństwa na zakończenie starego roku.

Z wydziału zdrow. publicznej.

Magistrat zatwierdził projekt wydziału zdrowotności publicznej, dotyczący odaajęcia od Tow. akc. I. K. Poznański szpitala na ulicy Drewnowskiej i umieszczenia w nim chorych gruźlicznych, znajdujących się obecnie w szpitalach przy ul. Nawrot 58 i Łąkowej 32.

Walka z gruźlicą.

Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu zaakceptował listę, zaproponowanych do oddziału dla walki z gruźlicą, członków, jak również program działalności tegoż oddziału.

Nowe formularze.

Wydział statystyczny przy magistracie m. Łodzi przypomina kancelarjom urzędów stanu cywilnego wszystkich wyznań, że od 1 stycznia 1918 akty zejścia winny być wystawione na nowych formularzach, które zostały rozesłane wszystkim lekarzom.

Świadectwo zgonu wystawia lekarz, który kurował zmarłego. O ile zmarły nie był leczony, świadectwo skonu wystawia lekarz wezwany.

Jeden z dwóch odcinków świadectwa otrzymuje otoczenie zmarłego. Dokument ten uprawnia do pochowania zwłok i bez niego nie wolno odprawić pogrzebu. O ile zachodzi przypadek choroby zakaźnej lub gdy chodzi o wypadek śmierci gwałtownej (zabójstwo lub samobójstwo) oba odcinki świadectwa winny być przesłane bezpośrednio przez lekarza, który to stwierdził, do wydziału zdrowotności publicznej (Nowy Rynek 14), nie zaś za pośrednictwem otoczenia zmarłego.

Odpowiedź na memorjał piekarzy.

Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu przyjął do wiadomości memorjał łódzkiego żydowskiego towarzystwa właścicieli piekarni i urzędu starszych zgromadzenia piekarzy w sprawie wymaganego odszkodowania z powodu zamknięcia piekarni i postanowił odpowiedzieć, że żądania, jako nieuzasadnione, nie zostaną uwzględnione.

Mięso dla tanich kuchni i szpitali.

Od 8 stycznia 1918 r. wszystkie tanie kuchnie i szpitale tak miejskie, jak i będące pod egidą lub kontrolą magistratu będą zaopatrywane w mięso za pośrednictwem magistratu. Z zapotrzebowaniami tanie kuchnie winny zwracać się do Komitetu tanich kuchni, zaś szpitale —do wydziału zdrowotności publicznej.

Z Tow. lekarskiego.

W środę, dnia 2 stycznia 1918 r., o godz. 7 wieczorem odbędzie się doroczne posiedzenie Towarzystwa lekarskiego.

Z polskich kursów pedagogiczn.

Na polskich kursach pedagogicznych w połowie stycznia rozpoczną się lekcje wzorowe i praktyczne, a prócz tego będą się odbywały co tydzień konferencje pedagogiczne. Repetycje rozpoczęły się w grudniu i będą przeprowadzane nadal po ferjach świątecznych. W styczniu zostaną wprowadzone wykłady historji Polski okresu porozbiorowego.

Kasa samopomocy przy polskiem Seminarjum nauczyc.

Utworzona przy polskiem Seminarjum nauczycielskiem kasa samopomocy uczniowskiej z oddziałem sklepu samopomocy została zalegalizowana przez inspektorat okręgu łódzkiego.

W dniu 6-tym stycznia odbędzie się przedstawienie amatorskie na rzecz powiększenia funduszów kasy. Z rozpoczęciem w roku 1918 zostanie otworzona przy Seminarjum tania herbaciarnia. — Sklep samopomocy będzie zaopatrzony w papier, kajety, podręczniki szkolne i t. p.

Wielka Zabawa Sylwestrowa.

Dzisiejsza Wielka Zabawa Sylwestrowa, urządzana w Sali Koncertowej przez Tow. literatów i dziennikarzy polskich, Łódzką Orkiestrę Symfoniczną i Zrzeszenie Artystów-malarzy, rozpocznie się punktualnie o godz. 9. min. 45 wieczorem. Program jej jest tak wielki, że potrwa 5-6 godzin.

Osoby, pragnące wziąć udział w turnieju poetyckim, otrzymają na miejscu specjalne arkusze, na które należy wpisać wiersze. Na arkuszach tych nie wolno autorowi wymieniać nazwiska swego, lecz tylko godło. Wypełnione arkusze powinny być wrzucone do skrzynki, umieszczonej w tym celu w foyer sali. Sąd konkursowy turnieju stanowić będą: p. p. dr. Marja Przedborska, red. Stanisław Łapiński i Marceli Sachs. Wiersze muszą być wrzucone do skrzynki najpóźniej do godz. 12-ej w nocy. Muszą być one treścią związane w jakikolwiek sposób z uroczystością Sylwestrową, bądź z zabawą samą. Pożądane są utwory krótkie.

Zrzeszenia, organizujące zabawę dzisiejszą proszą gospodarzy, by zechcieli stawić się w Sali Koncertowej o g. 8-ej w.

Repert. Teatru Polskiego.

Poniedziałek, dn. 31 grudnia, o godz. 7 i pół wiecz. „Wieczór Sylwestrowski".

Wtorek, d. 1 stycznia o godz. 3 po poł. po cenach popul. „Dwaj malcy". — Wieczorem o godz. 7 i pół powtórzenie programu „Wieczoru Sylwestrowskiego".

Sroda, dn. 2 stycznia o godz. 7 i pół w. „Na sprzedaż".

Czwartek, d. 3 stycznia o godz. 7 i pół wiecz. „Starzy i młodzi".

Koncert Bronisława Hubermana.

Dnia 7 stycznia 1918 r. odbędzie się IX koncert symfoniczny Ł. O. S. pod dyrekcją Br. Szulca. W koncercie tym wezmą udział Bronisław Huberman, jeden bodaj z najpotężniejszych dziś skrzypków światowych.

Bilety są do nabycia w „Czytelni Nowości" Alfreda Straucha, Dzielna 12.

Kradzież.

W nocy na niedzielę złodzieje zakradli się do kawiarni Oskara Guhla, ul. Piotrkowska 17 i skradli różne ciasta, kiełbasę, wędline, kilka butelek wina, oraz cygara, jak również tuzin obrusów i t. p. ogólnej wartości około 1000 marek.

PABJANICE.

Kronika pabjanicka.

Rada Miejska. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w d. 10 stycznia p. r.

Polska Macierz Szkolna. Staraniem Polskiej Macierzy Szkolnej zostaje urządzony Wieczór Sylwestrowy w Domu Ludowym. Początek o godz. 8 wiecz. Na program złożą się: odczyt humorystyczny, śpiewy chóralne i solowe, deklamacje i komedja w jednym akcie p. t. „Pan Bonifacy" Z. Przybylskiego.

Z sali odczytowej. Staraniem robotn. stow. oświatowego „Światło" w sali Domu Ludowego dr. Leon Kotowicz z Warszawy wygłosił onegdaj odczyt p. t. „Śmiertelne zapasy". Prelegent w barwnych słowach uczynił przegląd rozwoju i działalności robotniczych stronnictw socjalistycznych w Rosji. Odczyt trwał przeszło godzinę. Tłumnie zebrani słuchacze nagrodzili prelegenta hucznymi oklaskami.

Z gminy żydowskiej. Zapowiedziane na dzień 7 stycznia r. p. wybory kandydatów do zarządu gminy żydowskiej nie odbędą się. Przyczyną tego ma być oczekiwanie na opracowanie przez ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego ustawy o gminach żydowskich.

Polacy a ruch bolszewicki.

„Trybuna", petersburski organ socjal-demokracji Królestwa Polskiego i Litwy donosi w numerze z 7 grudnia: W Petersburgu odbyło się zebranie związku wojskowych polaków. Chwilę bieżącą referował tow. Leszczyński, nawołując zebranych do wspólnej walki z proletarjatem rosyjskim. Wywiązała się ożywiona dyskusja. Zarysowały się dwa stanowiska: zachowania neutralności i czynnego udziału w powstaniu [illegible].

Za neutralnością przemawiali tow. Szczęsny, Siwik, dr. Kramsztyk i inni.

Z udziałem zaś wszyscy żołnierze zapisani [illegible]. Zgłoszona przez tow. Leszczyńskiego rezolucja została przyjętą olbrzymią większością głosów (przeciwko zaledwie 5-u). Brzmi ona jak następuje:

Zebranie polaków wojskowych wita dekret rządu komisarzy ludowych stawiający szczerze i otwarcie sprawę pokoju demokratycznego. Biorąc należycie pod uwagę, iż taki pokój gwarantujący wśród innych ludów ludowi polskiemu rzeczywiste wyzwolenie, może być zdobyty tylko przez same ludy drogą międzynarodowej rewolucji, że obecny przewrót stanie się potężną dźwignią, poruszającą świat robotniczy do walki na śmierć lub życie o pokój, zawarty na gruzach imperjalizmu i dyplomacji [illegible] — rewolucyjni żołnierze polacy w imię międzynarodowej solidarności rewolucyjnej, w imię polskich interesów ludowych, postanawiają zająć miejsce w szeregach walczącego proletarjatu i rewolucyjnego żołnierstwa rosyjskiego, zgodnie z uchwałami II zjazdu rad delegatów robotniczych i żołnierskich.

„Dziennik Polski" z 6 grudnia donosi, że w rządzie bolszewickim biorą udział następujący polacy: Komitet wojenno - rewolucyjny podpisuje „za prezesa" J. Unszlicht. Dyrektorem banku państwowego zamianowany został St. Pestkowski.

Dookoła pokoju.

Czy zbliżamy się ku pokojowi powszechnemu, do którego narody od dawna tak gorąco wzdychają?.. Pytanie to przewija się w najrozmaitszych formach przez szpalty pism wiedeńskich i berlińskich. Odpowiedź — powiedzmy zgóry — nie wypada zbyt pomyślnie. Pokój z Rosją zawarty będzie niewątpliwie, ale nad sprawą pokoju powszechnego unosi się jeszcze wielki znak zapytania.

Początkowo panowało zdanie ogólne, iż rosyjskie propozycje pokojowe i stanowisko, jakie wobec nich zajęli przedstawiciele Niemiec, Austro-Węgier, Bułgarji i Turcji, posunąć mogą naprzód sprawę pokoju.

Nie osiągnięto wprawdzie we wszystkich punktach pełnego porozumienia. Mianowicie punkt trzeci propozycyj rosyjskich, traktujący o prawie stanowienia o sobie narodowości i przed wojną nie posiadających politycznej samodzielności, został przez delegatów czterech państw, rokujących z Rosją, stanowczo odrzucony. W zasadzie jednak obie strony stanęły na gruncie pokoju demokratycznego, bez zaborów i bez odszkodowania wojennego.

Wiadomo, że w Brześciu Litewskim nie mówiono na ostatnich posiedzeniach o pokoju odrębnym, lecz o pokoju powszechnym, że ogłoszono zasady dla pokoju powszechnego i zaproszono do udziału państwa koalicji, stawiając im termin dziesięciodniowy.

Jak koalicja odpowie na to zaproszenie? Urzędowych oświadczeń ze strony kierowników państw koalicji nie było dotychczas. Są już jednak zapowiedzi, jak oświadczenia te brzmieć będą. Według zapewnienia zazwyczaj dobrze poinformowanego „Journal des Débats", na nowe zaproszenie ze strony Rosji do wzięcia udziału w rokowaniach pokojowych Francja prawdopodobnie nie udzieli żadnej odpowiedzi. Takie jest stanowisko rządu, a bronić go będzie osobiście Clémenceau w senacie i w Izbie deputowanych. Dla Francji — pisze dalej tenże dziennik — jedna jest tylko możliwość osiągnięcia pokoju, mianowicie zwycięstwo.

Pisma londyńskie zapewniają, że decyzja rządu angielskiego będzie zgodna z decyzją innych sprzymierzeńców. Jednakże, nie przesądzając z góry stanowiska sprzymierzeńców, już teraz można powiedzieć, że nie zaszły w czasach ostatnich żadne nowe okoliczności, któreby mogły uzasadnić jakąkolwiek zmianę w dotychczasowych poglądach gabinetu angielskiego.

Nigdy jeszcze bufonada nie objawiała się publicznie w takiej nagości, jak w [illegible] oświadczenia. Niemożliwość dalszego prowadzenia wojny ze strony Rosji, oraz [illegible] Włoch, które bez obcej pomocy nie [illegible] już stawiać oporu, nie są dla [illegible] „nową okolicznością"...

Prawdopodobnie i Lloyd George [illegible] ogłosi, że koalicja nie spocznie [illegible] odniesie zwycięstwa.

Zdanie to powtarza się bezustannie [illegible] półczwarta roku i koalicja zamiast zwycięstw ponosi same klęski.

Widocznie, klęsk tych jeszcze za mało. Jeszcze więcej ich potrzeba, by koalicja zrozumiała konieczność przystąpienia do rokowań o pokój na zasadzie porozumienia i [illegible] wzajemnych.

O surogatach środków spożywczych.

W głębokie tajemnice produkcji surogatów, które jak grzyby po deszczu, powstają podczas wojny, wglądnęli ostatnio dwaj znani uczeni berlińscy, prof. dr. Thomas i prof. dr. Juckenack — a odkrycia, poczynione przez nich na tem polu, budzą nietylko zainteresowanie, lecz wprost przerażenie. Pracowanie techniki, chemji i — najbardziej pomysłowych oszustw wydały na świat w ciągu wojny przeszło 10,000 najrozmaitszych surogatów, wśród tego więcej niż 700 surogatów środków spożywczych, które w zupełności opanowały targ.

Rewelacje profesorów Thomsa i Juckenacka rzucają jaskrawe światło na oszukańcze manipulacje przy produkcji pewnych tylko surogatów spożywczych, nie mniej wzbudzą z pewnością zainteresowanie i większą niż dotychczas ostrożność w kołach konsumentów.

Jako masło spotyka się często w handlu mieszaninę margaryny, łoju i mąki ziemniaczanej, której zawartość tłuszczu waha się między 12 a 20%. Surogat masła kuchennego, sporządzany z zabarwionego na żółto krochmalu i niewielkiej domieszki mleka skondensowanego kupują tysiące konsumentów po 17 marek za kilogram.

Surogaty oliwy do sałat zawierają 90 — 98% roztworów roślinnych i wody.

Również surogaty, mające zastąpić jaja, wytwarza się z zabarwionej na żółto mąki i proszku do pieczenia ciast z nieznaczną domieszką materyj białkowatych, jakkolwiek prawie wszystkie te surogaty reklamuje się bezczelnie, jako „sporządzone z samych tylko jaj kurzych".

Głównym składnikiem przypraw do zup i kostek rosołowych jest sól kuchenna, której ilość w nich dochodzi do 92%, na resztę zawartości tych kostek składają się: różnorodne kleje i wyciąg kości, oraz nieznaczna domieszka korzeni, selerów i pietruszki. A przecież te przyprawy do zup i kostki rosołowe cieszą się ogromnym pokupem i rozchodzą się w miljonach w mniejszych czy większych paczkach.

Wojenny surogat pieprzu składa się z 70% soli kuchennej, oraz z plew, łupin z orzechów, oraz nieznacznej domieszki papryki.

Marmolady i galaretki owocowe sporządza się z wody, żelatyny, najrozmaitszych esencyj i barwików.

Za kiszkę pasztetową najlepszej jakości sprzedaje się lichą mieszaninę, składającą się z odpowiednio zabarwionych jarzyn i łoju. Ze Skandynawji sprowadza się drogo sprzedawany pasztet, którego głównym składnikiem jest klej krochmalowy.

Zabarwioną na czarno ikrę rybią sprzedaje się za kawior po wygórowanych cenach.

Niezwykłe rozmiary przybrały oszustwa przy produkowaniu kakao: analiza chemiczna stwierdziła, że jako kakao sprzedaje się odpowiednio zabarwioną mieszaninę składającą się z kukurydzy, mąki owsianej i najgorszego gatunku proszku kakaowego.

Zdumiewającą pomysłowość osiągnęła sztuka podrabiania serów. Produkuje się sery niemieckie, francuskie, angielskie, holenderskie, szwajcarskie, a są one wszystkiem — tylko nie serem. Zepsute mleko, zmieszane z popłuczynami skopców po doju, służy do wyrabiania serów, które z domieszką delikatnie zmielonej cegły i z małym dodatkiem papryki reklamuje się jako „oryginalny węgierski liptauer".

Stwierdzono również, iż sprzedawano chleb wypiekany z mąki otrzymanej z mielonej słomy.

Najgorsze i najgroźniejsze dla zdrowia ludzkiego są niektóre surogaty kawy zwanej wojenną. W ostatnich czasach stwierdzono, iż t. zw. wojenną kawę wyrabia się z łubinu; przeciwko temu surogatowi ze stanowiska naukowego nie ma nic więcej do zarzucenia oprócz tego, iż przed przeznaczeniem go do użytku dla ludzi należy zeń usunąć gorycz i truciznę.

I mimo ustawicznych ostrzeżeń, mimo wysokich cen—ludzie kupują i kupują tego rodzaju środki spożywcze — jak ślepi, czy opętani; a pokup takich surogatów ośmiela lichwiarzy żywnościowych do nowych zbrodniczych spekulacyj kosztem zdrowia ludzkiego.

Śmierć najmłodszego generała angielskiego.

Najmłodszy, dopiero 25 rok liczący generał armji angielskiej Roland Bradford padł w ostatnich walkach na froncie zachodnim. Generał Bradford otrzymał wykształcenie w akademji wojskowej w Sandhurst i właśnie przed wybuchem wojny mianowany został porucznikiem piechoty. Wyruszył on z wojskami angielskiemi wysłanemi do Francji.

Śmierć w loży w teatrze.

W budapeszteńskim teatrze miejskim wydarzył się w drugie święto podczas przedstawienia tragiczny wypadek. Siedzący w loży handlarz koni Arnold Weitzner zmarł nagle. Usuwanie zwłok z loży wywołało wśród publiczności przygnębiające wrażenie. Przedstawienie musiano przerwać.

Hrabina i tenor.

Jeden z najmłodszych śpiewaków [illegible] wornej opery drezdeńskiej, ale sła[illegible] nor Tino Pattiera zaręczył się z j[illegible] bogatszych śląskich arystokratek Schall-Riaucourt.

Dział ekonomiczny.

Przemycanie banknotów rosyjskich?

Pod powyższym tytułem czytamy w „Frankfurter Zeitung": „Donoszą nam, że obecnie odbywa się na wielką skalę przemycanie rubli przez granicę holenderską i przeważnie przy pomocy żeglugi na Renie. Bezwątpienia dzisiaj dla banknotów rublowych żadna cena nie jest za wysoka, ale w każdym razie obecny kurs rubla stoi znacznie niżej przedwojennego parytetu — 1 rb. = 2,16 mk. Ponieważ teraz na wschodzie ruble są bardzo poszukiwane, więc podobny „arbitraż przemytniczy" jest doskonałym interesem. Zrozumiałem jest, że podobne kombinacje wpływają ujemnie na ukształtowanie markowej waluty i dlatego należy przeszkodzić podobnym operacjom finansowym.

(e) „Alpejskie Towarzystwo górnicze" z różnych powodów, a w pierwszej linji chcąc zaoszczędzić węgla, który kraje alpejskie otrzymują w zupełnie niewystarczającej ilości, zawiesiło produkcję w walcowniach i hutach, jedynie wielkie piece pracują dalej. Przerwa w produkcji ma potrwać według zapewnienia dzienników wiedeńskich do dnia 7 grudnia. W kołach przemysłowych austrjackich spodziewają się poważnej zniżki fabrykatów „Alpejskiego Tow. górniczego".

Stan Banku Angielskiego

z dnia 27 grudnia w stosunku do ostatniego wykazu (w 1,000 funtów szterlingów).

Rezerwy	30,844	—	141
Obieg banknotów	45,944	+	906
Zapas gotówki	58,337	+	765
Weksle	94,88.	—	225
Bieżący rach. osób prywatn.	12.,161	—	4,967
Bieżący rachunek państwa	42,009	+	5,083
Rezerwa banknotów	29,691	—	16
Należności od państwa	58,8.8	+	488

Stan Banku Hiszpańskiego

z dnia 15 grudnia w stosunku do ostatniego wykazu (w 1,000 peset):

[illegible]oto w kraju	1,966,488	+	1,890
[illegible]oto zagranicą	29,961	+	619
[illegible]pas srebra	718,.16	+	288
[illegible]rtfel wekslowy	335,87.	—	2.7.7
Lombardy	397,.6	+	2,223
Papiery wartościowe	14,268	—	9
Obieg banknotów	2,750,932	—	5,110
Wkłady	1,027,8.8	—	5.076

GIEŁDY.

Berlin, 29 grudnia. Notowania kursów dewiz za wypłaty telegraficzne.

	płacono	żądane
Nowy-York	—	—
Holandja	221.75	222.25
Danja	164.50	165.—
Szwecja	174.75	17 .25
Norwegja	174.25	178.75
Szwajcarja	119.50	119.75
Austro-Węgry	64.20	64.30
Bułgarja	80.	80.50
Konstantynopol	20.05	20.15
Madryt	124.50	12..50

Amsterdam, 28 grudnia.	27/12	26/12
Czeki na Berlin	45.25	45.25
„ „ Londyn	11. 1	11.02½
„ „ Paryż	40.80	40.85
„ „ Wiedeń	27.30	27.30
„ „ Kopenhagę	72.75	73.—
„ „ Sztokholm	77.75	77.90
„ „ Nowy-York	251.—	—.—
„ „ Szwajcarję	52.90	52.95

Żurych, 28 grudnia.	27/12	22/12
Wpłaty: na Londyn	20.9.	20.55
„ „ Paryż	76.75	77.70
„ „ Berlin	85.75	84.50
„ „ Rzym	52.50	53.—
„ „ Wiedeń	52.25	51.25
„ „ Amsterdam	189.25	189.50
„ „ New-York	4.25	4.82

Paryż, 28 grudnia.	27/12	26/12
5 proc. pożyczka francuska	88.25	88.25
3 proc. renta francuska	58.5.	58.,0
5 proc. renty rosyjskie z r. 1906	55.90	54.90
3 proc. renty rosyjskie z r. 1896	35.—	35.—
Bank Paryski	—.—	—.—
Credit Lyonnais	1099	1099
Akcje kanału suezkiego	4590	4620
„ Brianskie	253—	251—
„ Lianozowskie	262—	234—
„ Bakinskie	1160	1155
„ Tulskie	633—	63.—
„ Lena Gold	32—	—.—
„ Rio Tinto	1829	1820
„ Malcewskie	355—	350—

Redaktor odpow. Aleksander Bieliński.

Druk i nakład: Wydawnictwo polskie A. NAPIERALSKI i G. ZAWIŁOWSKI.

